

تلاش برای پایان دادن به یک نزاع بی فایده

احیای علمی طب سنتی با تشکیل سلامتکده‌های دانشگاه آزاد اسلامی

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

ریشه اختلاف میان طب جدید و طب سنتی تا حدود بسیار زیادی روشن و ملموس است؛ طب نوین، روش‌های طب سنتی را قبول ندارد و این روش‌ها را منسوخ شده می‌داند و در سوی مقابل طب سنتی نیز روش‌های طب نوین را روش‌هایی با عوارض زیاد می‌بیند؛ اما این دو، تا حدود زیادی طی این سال‌ها توانسته‌اند با یکدیگر کنار بیایند. آنچه در این میان محل بحث است، تقابل طب اسلامی با طب مدرن است. بحثی که با شیوع ویروس کرونا در سال ۹۸ رنگ‌وبوی جدی‌تری به خود گرفت. کرونا که آمد، بسیاری از مروجان طب اسلامی فضا را مناسب دیدند تا راه‌حل‌هایی برای درمان بیماری کرونا ارائه دهند. نظریه استاد طب اسلامی در مورد درمان کرونا با روغن بنفشه از همان پیشنهادها بود؛ نظریه‌ای که واکنش‌های زیادی را به همراه داشت و دعوی قدیمی طب سنتی، طب مدرن و طب اسلامی را زنده کرد. هرچند طی این سال‌ها نتیجه این دعوا کمابیش به نفع طب مدرن بوده است، اما هنوز هم هستند افرادی که معتقد به طب سنتی و گاهی طب اسلامی؛ اعتقادی که باعث شده چراغ خانه برخی از شیادانی که از این راه نان می‌خورند روشن نگه داشته شود. اما چگونه می‌توان با این معضل مبارزه کرد؟ بسیاری از پزشکان می‌گویند اگر طب سنتی برآمده از علوم دانشگاهی باشد و از دل دانشکده‌ها بیرون بیاید، می‌تواند در کنار طب مدرن به درمان بیماری‌ها کمک کند؛ کمکی که دست شیادان

را نیز کوتاه می‌کند. هرچند همین پزشکان چندان اعتقادی به طب اسلامی ندارند و می‌گویند نمی‌توان با استناد به یک حدیث یا برخی روایات برای درمان بیماری‌ها نسخه پیچید. ویروس کرونا با همه بدی‌هایی که داشت باعث شد یک نگاه علمی به طب سنتی شکل بگیرد. وقتی این ویروس از چین طغیان کرد، در

کمتر از چندماه کل دنیا را درنوردید و با علم بشر دست‌وپنجه نرم کرد تا در نهایت با سیستم ایمنی بدن خود را با این میهمان ناخوانده سازگار کند یا بشر راهی برای غلبه بر آن پیدا کند. حالا با گذشت زمان و آزمون و خطاهای بسیاری که در این دو سال انجام شده، هم تبعات و تاثیرات جانبی داروهای شیمیایی آشکار شده و هم طب سنتی رویکرد

علمی‌تری به خود گرفته و سنت را با نگاه جدید درآمیخته است. دانشگاه آزاد اسلامی هم تلاش دارد طب سنتی را با علوم دانشگاهی تلفیق کند؛ مسئولان این دانشگاه می‌گویند اگر این طب برگرفته از «علم» نباشد و در دل دانشکده‌ها تدریس نشود، در رسیدن به هدف خود عاجز می‌ماند.

دکتر ولایتی، رئیس هیات‌موسس و هیات‌امنای دانشگاه آزاد اسلامی چندی پیش گفته بود عامه مردم طب سنتی را قبول دارند و این هم بدون منطق نیست، ولی باید دقت کرد از این شیوه توسط افراد فریبکار سوءاستفاده نشود؛ موضوعی که قطعاً با کمک علوم دانشگاهی محقق می‌شود.

به گفته دکتر ولایتی، با کمک فرهنگستان علوم پزشکی، وزارت بهداشت و گروه فرهنگ و تمدن اسلام و ایران تعدادی دانشکده طب سنتی و داروسازی سنتی تأسیس شده تا افراد متخصص هم به طب جدید و هم سنتی آشنا باشند و صلاحیت دارند که طب و داروسازی سنتی را انجام دهند و بعضی از افراد برجسته در این حوزه فارغ‌التحصیل شده‌اند که اساتید طب سنتی هستند. به گفته او افرادی که متخصص طب سنتی هستند باید طب عمومی را هم خوانده باشند، طب جدید را بدانند، طب سنتی را هم تخصص بگیرند تا بتوانند برای معالجه اقدام کنند.

حالا یک گروه طب سنتی متشکل از پنج نفر از متخصصان طب سنتی ایرانی هم در دانشکده داروسازی سنتی دانشگاه آزاد اسلامی ایجاد شده که در آن دو واحد آشنایی با مبنای طب مکمل و طب سنتی ایرانی، برای تمام واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی آموزش داده می‌شود.

طب سنتی باید برآمده از علوم دانشگاهی باشد

مریم جهانپدیده، عضو هیات علمی و مدیرگروه طب سنتی و داروسازی سنتی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان» گفت: «طب سنتی در تقابل با طب نوین نیست و اگر برآمده از علوم دانشگاهی باشد می‌تواند به صورت علمی به درمان بیماری‌ها کمک کند. طب سنتی قرار است در کنار طب نوین به عنوان مکمل و کمک‌کننده به درمان بیماری‌ها کمک کند. داروها و درمان‌هایی که در طب سنتی وجود دارد، برگرفته از متون طب سنتی است، اما نمی‌توان آنها را وحی منزل و خالی از خطا دانست.»

او اضافه کرد: «بنابراین متقدم این طب باید به صورت دانشگاهی باشد؛ از سال ۱۳۸۷ داروسازی سنتی آکادمیک شد و از یک سال قبل تر نیز طب سنتی در دانشگاه‌های بزرگی مثل شهیدبهشتی، دانشگاه تهران و شیراز آکادمیک و قرار شد طب سنتی برپایه شواهد و کارآزمایی بالینی باشد. مواردی که در متون طب سنتی توسط دانشمندان چون ابوعلی سینا تجربه شده، مبنی بر اینکه برخی داروها و گیاهان می‌تواند برای برخی از بیماری‌ها موثر باشد، توسط رزیدنت‌های رشته داروسازی سنتی و طب سنتی توسط یک گروه شاهد و یک گروه درمان بررسی شد تا متوجه شوند این درمان‌ها موثر است یا خیر.»

عضو هیات علمی و مدیرگروه طب سنتی و داروسازی سنتی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران خاطرنشان کرد: «با بررسی‌های می‌توان نتیجه گرفت طب سنتی در کنار طب نوین می‌تواند به رفع بیماری‌ها کمک کند. البته معتقدم طب سنتی در بحث پیشگیری‌ها بیشتر می‌تواند کمک‌رسان باشد.»

جهانپدیده درخصوص طب اسلامی نیز صحبت به میان آورد و گفت: «بسیاری از روحانیون نیز این طب را قبول ندارند. اگر این طب از احادیث استخراج شود، این گونه نیست که همه موارد در حدیث ذکر شده باشد، بنابراین نمی‌توان آن را به عنوان یک شاخه در نظر گرفت.»

تشکیل یک گروه آموزشی طب ایرانی در دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران

علیرضا خوشدل، رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران معتقد است تقسیم‌بندی طب، به طب مدرن و طب سنتی، تقسیم‌بندی درستی نیست، زیرا ما را درخصوص قبول یا رد یک‌سری روش‌های درمانی و اصول معالجه بیماران به تردید می‌اندازد. او گفت: «در پزشکی سلوح مختلفی از طبابت داریم که بخش معنوی طبابت در طب قدیم، فعلی و آینده موضوعی است که نمی‌توان به صورت تجربی به آن رسید؛ یعنی رسیدن به بخش معنوی طبابت در آزمایشگاه‌ها مقدور نبوده و بیشتر براساس معرفت مسائل معنوی است.»

رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» اظهار کرد: «بخش تجربی طب چه برآمده از طب قدیمی یا برآمده از طب امروز باشد باید حتماً تجربه شده و به طور مثال شواهد آن در آزمایشگاه‌ها دیده شده یا اثربخشی آن در بالین بیمار به اثبات برسد، بنابراین همان طور که طب امروز ما ممکن است در صدسال آینده به عنوان طب قدیمی تر دیده شود، باز مساله این است که آیا ما شواهد علمی مبنی بر اثربخشی این دارو چه در آزمایشگاه و چه در بالین بیمار برگرفته از تحقیقات و پژوهش‌های مختلف داریم یا خیر.»

او تأکید کرد: «بنابراین در پزشکی راه صحیح این است که هرآن چیزی که بتوانیم اثر آن را به لحاظ تجربی اثبات کنیم، بخش تجربی طب را می‌تواند منطقی و قابل کاربرد کند. بخش معنوی نیز موضوعی است که باید از شیوه‌های دیگری به آن رسید.»

با تشکیل دانشکده‌های طب سنتی، پزشکان طب جدید در این دانشکده‌ها پذیرش شدند

زهرارگرچی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران و متخصص طب سنتی معتقد است طب سنتی یک مکتب پزشکی ریشه‌دار است که پایه‌های آن با طب مدرن متفاوت است. بسیاری از روش‌های طب مکمل مانند طب چینی و طب هندی که هم‌اکنون در تمام دنیا وجود دارد و بیشتر کشورهای پیشرفته با تلفیق این دو طب، به سلامتی و بهداشت جامعه خود کمک می‌کنند.

به گفته گرچی، مبانی طب سنتی و طب مدرن با یکدیگر متفاوت است، بنابراین نمی‌توان طب سنتی را جایگزین طب مدرن یا برعکس کرد. طب سنتی ایرانی یک طب مزاجی و براساس ارکان چهارگانه بوده، اما دیدگاه طب جدید نسبت به سلامتی و بیماری، متفاوت از نگاه طب سنتی ایرانی است.

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران و متخصص طب سنتی به «فرهیختگان» توضیح داد: «در سال‌های اخیر با تشکیل دانشکده‌های طب سنتی، پزشکانی که با طب جدید آشنا هستند به عنوان ph.D در این دانشکده‌ها پذیرش شده و یک‌سری از منابعی که در طب ایرانی بود، به صورت کارآزمایی‌های بالینی مورد آزمایش قرار داده شد و در نهایت یک‌سری فرآورده‌هایی براساس مبانی طب سنتی ایرانی ساخته شد.»

او اضافه کرد: «بخش عمده‌ای از طب سنتی- ایرانی، پیشگیری است؛ یک‌سری از بیمارهایی که امروزه با آن روبه‌رو هستیم، در طب سنتی نامی از آنها برده نشده است. باید روی این بیماری‌ها تحقیق شده و آزمایش‌هایی رویشان انجام شود تا در نهایت بتوان در کنار طب رایج و مدرن در درمان

بیماری‌ها پرداخت.» او اظهار کرد: «عده‌ای دیدگاه کلی نسبت به بیماری ندارند، فکر می‌کنند با آشنایی محدودی از طب سنتی می‌توانند به درمان بیماری‌ها بپردازند و همین نگاه مشکلاتی را برای احیای طب سنتی به وجود آورده است.» گرچی در پاسخ به این سوال که دانشگاه‌ها چقدر می‌توانند به طب سنتی کمک کنند، گفت: «گروه طب سنتی متشکل از پنج نفر از متخصصان طب سنتی ایرانی در دانشکده داروسازی که به گروه طب و داروسازی سنتی تبدیل شده، دو واحد آشنایی با مبنای طب مکمل و طب سنتی ایرانی را برای تمام واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی آموزش می‌دهد.»

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران و متخصص طب سنتی تصریح کرد: «در واقع این دو واحد، شروع آشنایی مختصری برای دانشجویان خواهد بود که پایان‌نامه‌هایی با همین رویکرد نوشته شود. با چنین رویکردی دانشجویان پزشکی با داروسازی که می‌خواهند برای ph.D طب سنتی اقدام کنند تا حدودی با این طب آشنایی پیدا می‌کنند.»

تشکیل سلامتکده طب سنتی در دانشگاه آزاد اسلامی در دستورکار

او با بیان اینکه تشکیل سلامتکده طب سنتی در دانشگاه آزاد اسلامی در دستورکار قرار گرفته است، ادامه داد: «مردم می‌توانند در این سلامتکده‌ها با رویکرد علمی طب سنتی را تجربه کنند. اخذ پایان‌نامه‌ها و پروپوزال‌هایی بر

پایه مشارکت طب سنتی و داروسازی سنتی از دیگر اقدامات در دست اقدام است. سلامتکده راهی بین پزشک و بیمار است که می‌تواند بیماران را با طب سنتی آشنا کند. معتقدم متخصصان طب سنتی در دانشگاه‌ها می‌توانند مردم را آگاه کنند که برای درمان بیماری خود به هر کسی مراجعه نکنند.» او تأکید کرد: «البته در طب جدید نیز افرادی وجود دارند که ادعای درمان برخی بیماری‌ها را از طریق راه‌های مختلف دارند، اما این معضل در طب سنتی بیشتر دیده می‌شود و همین موضوع می‌تواند به احیای طب سنتی ضربه بزند که معتقدم باید با این موضوع مبارزه کرد.»

گرچی درخصوص جایگاه طب اسلامی نیز صحبت به میان آورد و اظهار کرد: «اسلام به عنوان یک مکتب پزشکی مطرح نیست؛ آنچه دستاویزی برای مدعیان طب اسلامی بوده، یک‌سری احادیث است، اما بزرگان همگی متفق القول می‌گویند وقتی حدیثی را می‌بینیم، باید صحت آن حدیث را متوجه شویم. حتی فرض کنیم برخی از احادیث که به عنوان طب اسلامی توسط برخی از افراد مطرح می‌شود درست باشد، اما نمی‌توان برپایه آن حدیث شروع به درمان تمام افراد کرد.» او با بیان اینکه مکتب پزشکی باید

دارای مبانی باشد، اضافه کرد: «این درحالی است که این مبانی در منابع و احادیث به عنوان شناخت بیماری‌ها و مکتب پزشکی وجود ندارد و معتقدم طب اسلامی وجود ندارد. در مبانی طب ایرانی نیز برخی حکیمان ما مسلمان بودند و از آیات قرآن و روایات در منابع استفاده شده، اما این به معنای استفاده از این آیات و روایات به عنوان طب اسلامی نیست.»

نیمکت خبر

منابع آزمون دستیاری تغییر نمی‌کند

ابوالفضل باقری فرد با اشاره به آخرین تصمیمات در شورای آموزش پزشکی درباره آزمون دستیاری پزشکی گفت: «در نشست شورا مقرر شد با توجه به مشکلات داوطلبان و شلوغی‌های اسفندماه، دوره ۴۹۰۲۹ آزمون اردیبهشت ماه برگزار شود.» وی درباره قدیمی بودن برخی منابع آزمون دستیاری پزشکی و رای دیوان عدالت اداری برای تغییر این منابع گفت: «دیوان عدالت اداری براساس مصوبات قبلی وزارت بهداشت مبنی بر اینکه منابع آزمون دستیاری هر دو تا پنج سال یک‌بار باید تغییر کند، رای به تغییر منابع آزمون داده بود که با حذف شرط سال و رفع نقص مصوبات، مشکل قدیمی بودن منابع حل شد و منابع آزمون دوره ۴۹۰۲۹ تغییر نمی‌کند.» معاون آموزشی وزارت بهداشت تأکید کرد: «به منظور سهولت داوطلبان، منابع آزمون دستیاری مشابه آزمون پیش‌کارورزی خواهد بود و منابع آزمون را هیات برد تعیین و وزارت بهداشت این منابع را اعلام می‌کند.»

آغاز ثبت نام وام‌های دانشجویی نیمسال دوم از اول بهمن

مسعود گنجی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به حضوری شدن آموزش دانشگاه‌ها از بهمن ماه درباره وضعیت خوابگاه‌های دانشجویی گفت: «وضعیت خوابگاه‌های دانشجویی در دانشگاه‌ها بررسی شده و مشکلات آنها حل شده است.» وی درباره اینکه آیا دانشگاه‌ها برای اسکان دانشجویان برای ترم بهمن با مشکلی مواجه نیستند، ادامه داد: «به محض اینکه امتحانات ترم جاری به اتمام رسید دانشگاه‌ها فراخوان زده تا دانشجویان براساس پروتکل‌های بهداشتی در خوابگاه‌ها ثبت نام کنند.» رئیس صندوق رفاه دانشجویان وزارت علوم افزود: «با توجه به سیاست‌هایی که اعمال می‌کنیم کمترین نیاز را به خوابگاه‌های خودگردان خواهیم داشت، هر کدام از دانشگاه‌ها با کمبود خوابگاه مواجه باشند، صندوق رفاه دانشجویان از دانشگاه‌ها حمایت و پشتیبانی خواهد کرد تا مشکل رفع شود.» وی ادامه داد: «دانشگاه‌هایی که خوابگاه ملکی ندارند می‌توانند خوابگاه‌های گروهی برای دانشجویان تأمین کرده و مدیعه معنوی آن را از صندوق رفاه دانشجویان دریافت کنند.» گنجی ادامه داد: «درباره پرداخت وام‌های دانشجویی هم ۸۴ درصد وام‌های درخواستی دانشجویان در ترم جاری پرداخت شده است مابقی هم با تخصیص سازمان برنامه بودجه پرداخت خواهد شد، از اول بهمن ۱۴۰۰ نیز ثبت نام وام‌های دانشجویی برای نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ آغاز خواهد شد.»

دانشگاه‌ها باید در دوره پسا کرونا مسئولیت اجتماعی را توسعه دهند

آیین تودیع و معارفه رئیس دانشگاه جیرفت با حضور داداش پور معاون وزیر علوم و رئیس سازمان امور دانشجویان و جمعی از مسئولان استانی و دانشگاهیان دانشگاه جیرفت در تالار شهدای دانشجو دانشگاه جیرفت برگزار شد. هاشم داداش پور در مراسم تودیع و معارفه روسای قدیم و جدید گفت: «دانشگاه جیرفت به عنوان زادگاه سپید شهید قاسم سلیمانی اگر می‌خواهد یاد و خاطره این شهید عزیز انقلاب و مقاومت را گرامی دارد باید پیشتر از حوزه مسئولیت اجتماعی و برنامه‌های جهادی و خدمت‌رسانی باشد.» وی گفت: «دانشگاه‌های کشور در دوره پسا کرونا باید به مراتب بیشتر از گذشته تلاش خود را برای تربیت دانشجویان با حفظ مسئولیت نسبت به جامعه گسترش دهند و برنامه‌های یادگیری و خدماتی را سریعاً افزایش داده و تلاش کنند دانشجویان را برای مشارکت بیشتر و مؤثرتر در انجمن‌های داوطلبانه و جهادی آماده سازند.» داداش پور ادامه داد: «تأکید بر رفتارهای مسئولانه در قالب مسئولیت‌های اجتماعی دانشگاه باید بخش مهمی از برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها باشد و با توجه به افزایش انتظارات اجتماعی و کمبود منابع به احتمال قوی فشارهای بیشتری روی دانشگاه‌ها وارد می‌شود و دانشگاه‌ها باید مسئولیت اجتماعی خود را بالا ببرند و در این چهارچوب راه‌اندازی شبکه جامع مسئولیت اجتماعی دانشگاهی می‌تواند به عنوان ابزاری مهم برای بهره‌گیری از فرصت‌ها در پسا کرونا باشد.» رئیس سازمان امور دانشجویان گفت: «انجام دقیق مسئولیت‌های اجتماعی اعم از بنگاهی و دانشگاهی باید بر پایه ذی‌نفعان مختلف صورت گیرد و توسعه دیپلماسی علمی در دوره پسا کرونا به‌ویژه در گسترش رابطه با دانشمندان جهان اسلام با وجود شبکه‌های اجتماعی باید توسعه پیدا کند.»